

СТРУКТУРНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ АДАПТАЦІЇ ДО РИНКОВИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Г.В. Сілакова

Національний університет харчових технологій

Успішне здійснення ринкової трансформації економіки України значною мірою залежить від вирішення проблеми інвестування як джерела економічного зростання. Інвестиції є підґрунтям розвитку підприємств, окремих галузей та економіки в цілому. Інвестиційна діяльність є одним з найважливіших елементів економіки, де відбуваються значні перетворення, які стосуються, в першу чергу, джерел фінансування інвестиційних процесів, напрямків використання інвестиційних ресурсів, структури інвестицій за формами власності. Тому при дослідженні важливих факторів зростання економіки значне місце займає оцінка інвестиційної активності.

За часів адміністративно-командної системи управління інвестиційна політика упродовж десятиліть була підпорядкована інтересам народного господарства. Держава була основним інвестором всіх сфер інвестиційної діяльності. З початком трансформації економіки України до ринкових методів господарювання відбувається перерозподіл капітальних вкладень за джерелами фінансування в бік збільшення обсягів позабюджетних коштів. Зміни в структурі інвестицій в основний капітал за 1997-2004 роки наведено в табл. 1.

Як свідчать наведені у табл. 1 дані основним джерелом інвестицій залишаються власні кошти підприємств. У загальній структурі інвестицій 2004 року їх обсяг складає 61,7%, що на 0,3% більше, ніж у 2003 році. Серед власних джерел пріоритетне значення мають прибуток та амортизаційні відрахування підприємства. Оскільки амортизаційні відрахування є одним із власних джерел інвестицій підприємств (а в умовах значного зниження доходності бізнесу і зменшення можливостей довгострокового кредитування є одним із основних джерел інвестування), підприємству необхідно обирати такі методи амортизації, які змогли б допомогти підприємствам раціоналізувати грошові

потоки і збільшити інвестиційні можливості. Важливу роль відіграє вивчення залежності між сумою прибутку і амортизаційних відрахувань і загальним обсягом інвестицій. У випадку, коли таке співвідношення має стійку тенденцію до збільшення, зростає рівень самофінансування.

Таблиця 1. Структура інвестицій в основний капітал за джерелами фінансування за 1997-2004 рр.

Джерела вкладень	Роки					
	1997	2000	2001	2002	2003	2004
Всього, у т.ч. за рахунок	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
коштів державного бюджету	8,4	5,1	5,4	5,0	7,0	10,5
коштів місцевих бюджетів	3,5	4,1	4,1	3,7	4,1	5,0
власних коштів підприємств	75,20	68,6	66,8	65,8	61,4	61,7
коштів іноземних інвесторів	1,1	5,9	4,3	5,6	5,5	3,6
кредитів банків та інших позик	-	1,7	4,3	5,3	8,2	7,6
інші джерела фінансування	11,8	14,6	15,1	14,6	13,8	11,6

Держава на сучасному етапі є неефективним інвестором перш за все через недостатність доходної частини бюджету і необхідність першочергового вирішення соціальних і політичних завдань. І, хоча у 2004 році фінансування за рахунок коштів державного бюджету зросло до 10,5%, а за рахунок місцевих бюджетів освоєно близько 5 % усіх інвестицій, що на 3,5 % і 0,9 % відповідно більше від 2003 року, цих коштів недостатньо для задоволення інвестиційних потреб підприємств.

На нашу думку, більшу увагу слід приділяти залученню інвестицій у формі коштів банків та інших фінансових інститутів, які, поки що, характеризуються недостатніми розмірами. В умовах браку власних ресурсів особлива увага приділяється також розширенню залучення капіталу іноземних інвесторів.

Створення сприятливих умов активізації інвестиційної діяльності дозволить завершити структурну перебудову та забезпечить подальший розвиток економіки України.